

Incipit prologus huius libri.

Aristoteles patrem Nicomachum medicine artis peritissimum: qui a Pachaone Esculapij filio originem traxit: Obestriademque matrem non obscuri generis habuit: et flagyrites fuit: grecorum scientissimus: cuius disciplina Alexander magnus multis preclare rebus gestis floruit: felix enim: qui preceptorem omni doctrina: maxime vtraque philosophia adeo cumulatissimus habuit: ut tot eius in omni se re scientia volumina edita: citra cuiusvis verani reprehensiones Quereotis: et alij tam greci quam latini commentatores: ac eruditissimi scriptores esse testent. Calpurnio vero obiit septuagesimo octavo sue anno. Quem nisi satis quam plurimi: precipue duo nostre fidei propugnacula: Augustinus. viij. de ciuitate dei: et Barbatus Hieronymus Palmata in epistolis laudarent: de ipsius splendore aliquid diceretur: qui inter mortales grande quoddam miraculum effulsit. Nam ei pene videtur fuisse insulum quicquid naturaliter capax est genus hominum: adeo ut omnes litterarum cupidus eius mirificam doctrinam veluti a fonte perpetuo exhanriatur: maxime prepatetici quorum et auctor et princeps fuit. Quibus dicta speciosissima: breuissimamque excerpta per ordinem: et multorum aliorum antiquorum: quod fertes libelli indicabitur habebuntur quam castigatissima: que singula non modo Aristotelicis: plurimo adiumento et maximo honori: sed legum et canonum amatoribus: et quibusvis litterarum studiosis sunt futura.

Incipiunt propositiones vniuersales Aristotelis: et primo primi libri metaphisice.

Omnes homines natura scire desiderant.
 Sensus: visus: multarum rerum nobis differentias demonstrat.
 Dominum genus arte et rationibus viuunt.
 Experientia artem facit. Inexperientia vero casum.
 Ex multis impedimentis generatur ars.
 Experientia est cognitio singularium. Ars vero vniuersalium.
 Actus et omnes operationes sunt circa finem: quia medicus non sanat hominem in communi: sed socratem vel alium hominem in particulari: et sic de alijs.
 Artifer sapientior experto est: et architecto manuali artifice: quia causas subiectorum scit.
 Signum scientis est posse docere.
 Conueniens est quilibet artem inuenientem ultra omnes seipsum ab omnibus admirari: non solum propter aliquam inuentorum utilitatem: sed tanquam sapientem et ab alijs differentem.
 Scientes quorum scientie ad usum non sunt: sunt sapientiores et nobiliores illis: quorum scientie ad usum sunt.
 Sapientia est scientia primarum et altissimarum causarum.
 Ad sapientem pertinet scire omnia in vniuersali: et scire difficilia et habere scientias certiores alijs: et scire reddere causas earum que sunt: et habere scientias que sui ipsius sit tantum et non alterius est causa: et habere scientiam que ordinat alias sibi subseruientes.
 Sapientem ordinare et non ordinari oportet id est regere et non regi.
 Hi soli docent: qui causas de singulis dicunt.
 Que maxima sunt vniuersalia difficilia sunt hominibus ad cognoscendum: quia a sensu sunt remotissima.

LANDES-
LIND STADT-
BIBLIOTHEK
DUISSELDORF

Finis est bonum vniuscuiusq; rei ⁊ vniuer saliter est optimū in omni natura.

Sapientia idest metaphisica non est scientia practica: sed speculatiua quia propter nul lum vsum est sed solum propter fugam ignozantie.

Propter admirari homines ⁊ nunc ⁊ pri mo ineperunt philofophari.

Phylofomes idest fabularum amator ē ali/ qualiter philofophus quia fabula ex mira bilibus constituitur.

Antiqui philofophi acqfitis necessariis vite ineperunt philofophari.

Qui dubitat: ⁊ admiratur: ignozare videtur

Homo liber dicitur: qui fuisipfius ⁊ non al terius gratia est.

Humana natura multipliciter est ancilla.

Secundum simonidem solus deus hunc ha bet honozem idest sapientiam: seu metba physicam.

Diuinum ens non inuidet.

Multa mentiuntur poete.

Nulla scientia melior ⁊ honorabilior metba phisica ē: quia ipsa est maxie diuina: tū qz de eo ē: tū qz deus solus eam maxie ha/ ber: ideo dea scientiarum est: vnde neces/ sariores sunt ipsa omnes alie: dignior ve ro nulla.

Deus videtur omnibus esse causa ⁊ princi/ pium quoddam.

Tunc vnumquodq; scire dicimus: cum pri mam causam scire putamus.

Quattuor sunt cause scilicet materia: forma: finis ⁊ efficiens.

In fundamento nature idest in materia pri maznihil est distinctum.

Comentatezis In eodem.

Materia prima nullas habet formas omnino: nec vniuersalem: nec par/ ticularem: sed recipit primo formam vni/ uersalem ⁊ mediate illa alias formas vsq; ad indiuiduales.

Species non est forma tantum: sed quid ag gregatum ex materia ⁊ forma.

Vniuersale non habet esse: nisi sim q; est in

anima.

Secundi metaphisice.

Cut se habet oculus nicticozatis ad lumen solis: sic se habet intellectus anime nostre ad manifestissima nature. i. ad deum ⁊ ad substantias separatas ⁊ ad naturas rerum insensibilium.

Non solum his gratiam dicere iustus ē quo rum opinionibus quis communicauit: sed etiam his qui superficialiter aliquid enunciauerunt. hi enim aliquid conferunt habitum enim nostrum pzeexercitati sūt

Appellari philofophiam scientiam veritatis recte se habet.

Finis scientie speculatiue est veritas: pra/ ctice vero opus.

Perum nescimus sine causa.

Quicquid ē causa alioz ⁊ vt sint talia: illud maxie ē tale vt ignis qui ē caloriz causa in aliis ideo ipse ē maxie calidus.

Illud quod ē causa vt alia sint vera: ē ve/ rissimum.

Vnumquodq; sicut se habet ad esse: sic se ha bet ad veritatem.

In nullo genere causarum contingit ire i in/ finitum: sed semper est deuenire ad aliqd quod est principium in illo genere: vnde contingit deuenire ad primum efficiens: pri mum finem: primam materiam: primam formam.

Primum ē causa posteriorum.

Generatio vnus ē corruptio alterius: et econtra.

Generatio ē medium inter esse ⁊ non esse. **D**upliciter dicitur aliquid fieri ex aliquo: vl qz sicut ex puero dicit fieri vir: ⁊ ex auo ra dies: quia post puerus fit vir: ⁊ post au rozam dies: vel sicut dicimus fieri ex acre aquam: ⁊ dicimus vniuer saliter comple/ tum ex incompleto.

Impossibile est primum sempiternum non esse ex quo fit generatio: scilicet materiam primam corrumpti.

Qui infinitum faciunt latenter naturam bo ni auferunt ex quo habetur q; finis ⁊ bo/

